

อิทธิพลของภาระทางการเงินที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเครียดและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ

The Influence of Financial Strain on Academic Performance Through
Perceived Stress Among Royal Thai Naval Cadets

ธวัชชัย เทียนบุญส่ง¹ และ วีรยุทธ สุขมาก²

Thawatchai Thianboonsong¹ and Weerayut Sukmak²

อาจารย์กองวิชาบริหารงานวิเคราะห์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ¹

นายทหารการเงิน ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า²

Lecturer at Department of Management Science, Education Branch,

Royal Thai Naval Academy, Thailand¹

Finance officer, Phramongkutklao Medical Center²

ที่อยู่ E-mail: Corresponding Author E-mail: teenage1010@gmail.com

Received: Jan 2, 2026

Revised: May 30, 2026

Accepted: June 6, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินที่มีต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ และ (2) ศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของภาระทางการเงินที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือโดยผ่านการรับรู้ความเครียด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2-5 ของโรงเรียนนายเรือ จำนวน 175 นาย ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามภาระทางการเงินและแบบวัดการรับรู้ความเครียด ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ภาระทางการเงินไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่าภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยผ่านการรับรู้ความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้ความเครียดเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงภาระทางการเงินกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือในบริบทการศึกษาทางทหาร

คำสำคัญ: ภาระทางการเงิน, การรับรู้ความเครียด, ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา, นักเรียนนายเรือ

Abstract

This research aimed to (1) study the direct influence of financial strain on perceived stress and academic performance of naval cadets, and (2) study the indirect influence of financial strain on academic performance of naval cadets through perceived stress. The sample consisted of 175 second- to fifth-year naval cadets of the Royal Thai Naval Academy, selected by proportionate stratified sampling. The research instruments consisted of a financial strain questionnaire and a perceived stress scale, while academic performance was measured by cumulative grade point average. Data were analyzed using descriptive statistics and path analysis. The research findings revealed that financial strain had a statistically significant positive direct influence on perceived stress, while perceived stress had a statistically significant negative direct influence on academic performance. However, financial strain had no statistically significant direct influence on academic performance. In addition, financial strain was found to have a statistically significant positive indirect influence on academic performance through perceived stress at the .01 level. The findings reflect that perceived stress is an important mechanism linking financial strain and academic performance of naval cadets in the context of military education.

Keywords: Financial strain, Perceived stress, Academic performance, Royal Thai naval cadets

บทนำ

นักเรียนนายเรือเป็นกำลังพลสำคัญที่ได้รับการบ่มเพาะเพื่อเติบโตเป็นนายทหารสัญญาบัตรและผู้นำของกองทัพเรือในอนาคต การจัดการศึกษาและการฝึกของโรงเรียนนายเรือจึงมิได้มุ่งเน้นเฉพาะความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมการพัฒนาด้านวิชาชีพทหารเรือ วินัย คุณธรรม ภาวะผู้นำ ความพร้อมทางร่างกาย และความเข้มแข็งทางจิตใจ ภายใต้ระบบการปกครองและการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นของสถาบันการศึกษาทางทหาร ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ และถึงแม้ว่านักเรียนนายเรือจะได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา การกินอยู่ และเบี้ยเลี้ยงพื้นฐานตามระบบของสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติ นักเรียนนายเรือแต่ละคนมีภูมิหลังทางครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ส่งผลให้ยังคงมีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลและภาระทางการเงินบางประการที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เช่น ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าเดินทางกลับภูมิลำเนา ค่าอุปกรณ์เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการฝึก รวมถึงภาระในการช่วยเหลือครอบครัวในบางกรณี ภาระทางการเงินดังกล่าวอาจสะสมเป็นความกังวลทางการเงิน และเพิ่มระดับการรับรู้ความเครียด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสมาธิในการเรียน การฝึก การตัดสินใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวมของนักเรียนนายเรือ (โรงเรียนนายเรือ, 2568)

ภาระทางการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกลุ่ม นักศึกษาระดับอุดมศึกษาและเยาวชนวัยเรียน โดย Trombitas (2012) ชี้ให้เห็นว่า ประเด็นด้านการเงินเป็นหนึ่งในแหล่งความเครียดสำคัญของนักศึกษา และมีความเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าและผลการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ ตามแนวคิดการประเมินทางปัญญาของความเครียด บุคคลจะเกิดความเครียดเมื่อประเมินว่าสถานการณ์ที่เผชิญอยู่มีความต้องการหรือแรงกดดันเกินกว่าทรัพยากรและความสามารถในการรับมือของตนเอง (Lazarus & Folkman, 1984) ขณะทำงานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่า การรับรู้ความเครียดมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษา โดยระดับความเครียดที่สูงขึ้นอาจเชื่อมโยงกับความสามารถในการเรียนรู้ แรงจูงใจทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ลดลง (Zajacova et al., 2005; Pascoe et al., 2020) ขณะเดียวกัน Adams et al. (2016) ระบุว่า การรับรู้ความเครียดมีบทบาทเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงภาระหรือความตึงเครียดทางการเงินกับผลลัพธ์ด้านสุขภาวะทางจิตใจ ตลอดจนการปรับตัวทางวิชาการและสังคมของนักศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าความเครียดอาจทำหน้าที่เป็นตัวแปรสื่อกลางระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีงานจำนวนมากที่ศึกษาอิทธิพลของภาระทางการเงินและความเครียดในบริบทของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป แต่ยังขาดงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่มุ่งศึกษากลไกอิทธิพลของภาระทางการเงินที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากบริบทของโรงเรียนนายเรือแตกต่างจากสถาบันการศึกษาทั่วไป ทั้งด้านวินัย การฝึกทางทหาร ระบบการดำเนินชีวิต ข้อจำกัดด้านเวลา และความคาดหวังต่อบทบาทความเป็นผู้นำในอนาคต ปัจจัยเหล่านี้ อาจทำให้ลักษณะ ระดับ และผลกระทบของภาระทางการเงินและความเครียดแตกต่างจากกลุ่มนักศึกษาทั่วไป การขาดองค์ความรู้เชิงประจักษ์ในบริบทดังกล่าวอาจจำกัดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนายเรือ

ดังนั้น การศึกษาอิทธิพลของภาระทางการเงินที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย ผลการวิจัยจะช่วยเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงิน ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ในบริบทการศึกษาทางทหาร อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนานโยบายด้านสวัสดิการ การดูแลสุขภาวะทางจิตใจ และการจัดการเรียนการฝึกที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความพร้อมของนักเรียนนายเรือให้สามารถเติบโตเป็นกำลังพลที่มีคุณภาพและเป็นผู้นำของกองทัพเรือได้อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินที่มีต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของภาระทางการเงินที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือผ่านการรับรู้ความเครียด

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาระทางการเงินมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเครียดของนักเรียนนายเรือ (H1)
2. การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ (H2)
3. ภาระทางการเงินมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ (H3)
4. ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือผ่านการรับรู้ความเครียด (H4)

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาระทางการเงิน (Financial Strain)

ภาระทางการเงิน หมายถึง การรับรู้ถึงความตึงตัว แรงกดดันหรือข้อจำกัดทางการเงินที่เกิดจากความไม่สมดุลระหว่างทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่ กับภาระค่าใช้จ่ายหรือความต้องการทางการเงินที่ต้องรับผิดชอบ รวมถึงการรับรู้ของบุคคลต่อความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงิน ความสามารถในการจัดการค่าใช้จ่าย และความกังวลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของตนเอง โดยเฉพาะบริบทของกลุ่มนักศึกษา ภาระทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิต การเรียน และสุขภาพทางจิตใจ เนื่องจากนักศึกษาอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ต้องปรับตัวต่อบทบาทและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น ทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิต และการจัดการค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล หากผู้เรียนรับรู้ทรัพยากรทางการเงินไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายหรือความต้องการจำเป็น อาจนำไปสู่ความกังวล ความไม่มั่นคงทางจิตใจ และความเครียด อาจกระทบต่อสมาธิ แรงจูงใจ และความพร้อมในการเรียน

งานวิจัยเชิงประจักษ์สนับสนุนภาระทางการเงินมีความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ของนักศึกษาในหลายมิติ โดย Moore et al. (2021) ระบุว่า ภาระทางการเงินส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ทั้งด้านสุขภาพจิต การนอนหลับ ความวิตกกังวล และความสามารถในการมุ่งเน้นต่อการเรียน ขณะที่ Russell et al. (2025) ชี้ให้เห็นว่า ความท้าทายทางการเงินของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ทางการศึกษา สุขภาพจิต และสุขภาวะโดยรวม ขณะเดียวกัน ระบบสนับสนุนจากสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบจากความเครียดทางการเงินและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงินของนักศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ภาระทางการเงินถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้ความเครียด เนื่องจากแรงกดดันทางการเงินอาจทำให้นักเรียนนายเรือเกิดความกังวลและความเครียดเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียน การฝึก และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความเครียด (Perceived Stress)

ตามกรอบ Transactional Model of Stress แนวคิดการรับรู้ความเครียด หมายถึงการประเมินของบุคคลว่าสถานการณ์หรือปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่มีความกดดัน ยากต่อการควบคุม หรือเกินกว่าความสามารถ และทรัพยากรที่มีอยู่ในการรับมือ สอดคล้องกับแนวคิด Transactional Model of Stress and Coping ซึ่งอธิบายว่า ความเครียดเกิดจากกระบวนการประเมินของบุคคลต่อสถานการณ์นั้น ๆ ว่าเป็นภัยคุกคาม ความ

ท้าทาย หรือภาระที่เกินความสามารถในการจัดการ รวมถึงการประเมินว่าตนเองมีทรัพยากรหรือวิธีการรับมือที่เพียงพอ

งานวิจัยเชิงประจักษ์พบว่า การรับรู้ความเครียดมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างแรงกดดันในชีวิตกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักศึกษา โดย Wong et al. (2025) ชี้ว่า นักศึกษาที่เผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการปัญหามีแนวโน้มรับรู้ความเครียดในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนและผลการเรียน ขณะที่ Hahn (2025) แสดงให้เห็นว่า ความกดดันจากการเรียนหรืออุปสรรคในชีวิตไม่ได้ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาโดยตรงเสมอไป แต่อาจส่งผลผ่านการรับรู้ความเครียด โดยความเครียดดังกล่าวอาจบั่นทอนการมีส่วนร่วมในการเรียนและเพิ่มความเสี่ยงต่อการไม่สำเร็จการศึกษา

จากแนวคิดและงานวิจัยข้างต้น การรับรู้ความเครียดจึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นตัวแปรสื่อกลางของการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากสามารถอธิบายกลไกที่ภาระทางการเงินส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก้าวคือ เมื่อนักเรียนนายเรื่อรับรู้ภาระทางการเงินเป็นแรงกดดันที่ยากต่อการจัดการ อาจทำให้เกิดความเครียดเพิ่มขึ้น และความเครียดดังกล่าวอาจส่งผลต่อสมาธิ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วมในการเรียนและการฝึก ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในภาพรวม

3. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Academic Performance)

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่สะท้อนความสำเร็จในการเรียนรู้ ความสามารถทางวิชาการ และสมรรถนะในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของหลักสูตรของผู้เรียน โดยทั่วไปสามารถวัดได้จากคะแนนสอบ รายวิชาที่ผ่านเกณฑ์ ระดับผลการเรียน หรือคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average: GPA) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ได้รับการใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยด้านการศึกษา ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล จิตวิทยา สังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด ความพร้อมในการเรียน และความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน หากผู้เรียนเผชิญแรงกดดันหรือข้อจำกัดที่ส่งผลต่อสมาธิ แรงจูงใจ และการจัดการเวลา อาจทำให้ความสามารถในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาลดลงได้

จากงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่บ่งชี้การรับรู้ความเครียดมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดย Spivey et al. (2020) ระบุว่า ผู้เรียนที่มีระดับการรับรู้ความเครียดสูงมีแนวโน้มมีผลการเรียนต่ำกว่าผู้เรียนที่มีระดับความเครียดต่ำ นอกจากนี้ Sinval et al. (2025) ชี้ว่า ความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการศึกษาและความตั้งใจในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ขณะเดียวกัน Ogbuagu et al. (2024) พบว่าภาระทางการเงินส่งผลกระทบต่อสมาธิ ความพร้อมในการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษา ส่วน Russell et al. (2025) สรุปจากการทบทวนวรรณกรรมว่า ภาระทางการเงินเกี่ยวข้องกับสุขภาวะและผลลัพธ์ทางการศึกษา โดยการสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมจากสถาบันการศึกษาสามารถช่วยลดผลกระทบเชิงลบดังกล่าวได้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เป็นตัวแปรตาม โดยวัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนนายเรือ ทั้งนี้ คาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาระทางการเงิน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความเครียดในฐานะตัวแปรสื่อกลาง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนนายเรือเผชิญภาระทางการเงินเพิ่มขึ้น อาจเกิดการรับรู้ความเครียดในระดับสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้สมาธิแรงจูงใจ และประสิทธิภาพในการเรียนและการฝึกลดลง จนนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ลดลงในที่สุด ดังนั้น กรอบแนวคิดที่เชื่อมโยงภาระทางการเงิน การรับรู้ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จึงเหมาะสมทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์สำหรับการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการสำรวจความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาระทางการเงินที่มีต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ รวมทั้งวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมของภาระทางการเงินที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยผ่านการรับรู้ความเครียดในฐานะตัวแปรสื่อกลาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2–5 ของโรงเรียนนายเรือ จำนวนรวมทั้งสิ้น 330 นาย ตามข้อมูลทะเบียนนักเรียนนายเรือของโรงเรียนนายเรือ ภาคปลายปีการศึกษา 2568

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2–5 จำนวน 175 นาย ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Krejcie และ Morgan จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Sampling) โดยใช้ชั้นปี เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายสอดคล้องกับสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นปี และสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามภาระทางการเงิน (Financial Strain Scale) จำนวน 8 ข้อ และ 3) แบบวัดการรับรู้ความเครียด (Perceived Stress Scale: PSS-10) จำนวน 10 ข้อ

ทั้งนี้ เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามภาระทางการเงินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และแบบวัดการรับรู้ความเครียดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับเหมาะสม

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา วัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average: GPA) ของนักเรียนนายเรือ ซึ่งได้รับจากระบบทะเบียนของสถานศึกษา โดยได้รับอนุญาตให้ใช้ข้อมูลตามระเบียบของหน่วยงาน

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2-5 จำนวน 175 นาย ผ่านแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form โดยก่อนการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถาม การรักษาความลับของข้อมูล และสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถามในการเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนได้จำนวนแบบสอบถามครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

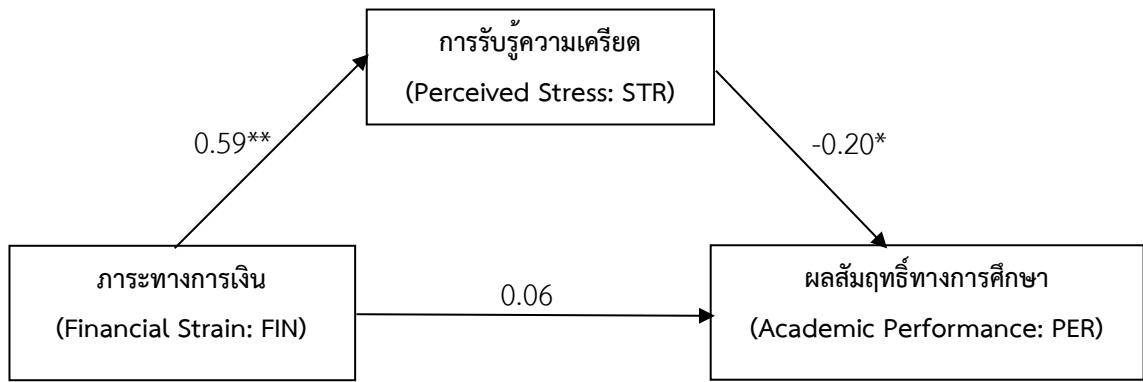
ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ก่อนการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูล ได้แก่ ความเป็นปกติของการแจกแจงข้อมูล ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร ปัญหาพหุสหสัมพันธ์ และค่าผิดปกติของข้อมูล จากนั้นจึงวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดล โดยประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทดสอบอิทธิพลของตัวแปรสื่อกลางด้วยวิธีบูตสเตรป (Bootstrap) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายเชิงพรรณนา เพื่อแสดงค่าสถิติที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของภาระทางการเงินที่มีต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ

ผลการวิจัย

การศึกษาอิทธิพลของภาระทางการเงินที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ มีผลการวิเคราะห์เส้นทางแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลัก 3 ตัว ได้แก่ ภาระทางการเงิน (Financial Strain: FIN) การรับรู้ความเครียด (Perceived Stress: STR) และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Academic Performance: PER) ดังแสดงในภาพที่ 1 และตารางที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลอิทธิพลของภาระทางการเงินที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ

ตาราง 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานและ ความสัมพันธ์ของตัวแปร		Direct Effect	Indirect Effect	Total Effect	P Values	ผลลัพธ์
H1	FIN → STR	0.59		0.59**	0.000	ยอมรับ
H2	STR → PER	-0.20		-0.20*	0.028	ยอมรับ
H3	FIN → PER	0.06		0.06	0.500	ปฏิเสธ
H4	FIN → STR → PER	-	0.47	0.47**	0.000	ยอมรับ

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 : เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินที่มีต่อการรับรู้ความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงพบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความเครียดของนักเรียนนายเรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.59 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อนักเรียนนายเรือมีภาระทางการเงินเพิ่มขึ้น ระดับการรับรู้ความเครียดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย กล่าวคือ ภาระค่าใช้จ่าย ความกังวลเกี่ยวกับความเพียงพอของเงินส่วนบุคคล ความจำเป็นในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาและการฝึกตลอดจนภาระในการช่วยเหลือครอบครัวในบางกรณี อาจเป็นปัจจัยกดดันที่ทำให้นักเรียนนายเรือรับรู้ความเครียดในระดับสูงขึ้น

ผลการทดสอบดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ระบุว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเครียดของนักเรียนนายเรือ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่มีค่าเท่ากับ 0.59 อาจกล่าวได้ว่า ภาระทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของความเครียดในกลุ่มนักเรียนนายเรือ

โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันการศึกษาทางทหารที่ผู้เรียนต้องเผชิญทั้งภาระด้านวิชาการ การฝึก วินัยตามระบบบังคับบัญชา และข้อจำกัดด้านเวลาในการดำเนินชีวิตส่วนบุคคล เมื่อมีแรงกดดันทางการเงินเพิ่มขึ้นจึงอาจทำให้ความสามารถในการจัดการกับแรงกดดันในชีวิตประจำวันลดลง และส่งผลให้เกิดการรับรู้ความเครียดมากขึ้น

นอกจากนี้พบว่า การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.20 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.028 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อนักเรียนนายเรือมีระดับการรับรู้ความเครียดสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีแนวโน้มลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเครียดที่เกิดจากการรับรู้ต่อแรงกดดันในชีวิตอาจส่งผลกระทบต่อสมาธิในการเรียน ความพร้อมในการฝึก การจัดการเวลา แรงจูงใจ และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ระบุว่า การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ แม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจะมีขนาดไม่สูงมากนัก แต่ทิศทางของอิทธิพลเป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่า ความเครียดเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อผลลัพธ์ด้านการเรียนของนักเรียนนายเรือ โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนต้องรักษามาตรฐานทั้งด้านวิชาการ การฝึก และการปฏิบัติตามระเบียบวินัยควบคู่กัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพบว่า ภาระทางการเงินไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.06 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.500 ซึ่งสูงกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 สามารถตีความได้ว่า ภาระทางการเงินเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนนายเรือมีระบบการสนับสนุนและระบบกำกับดูแลที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป เช่น การจัดการระบบการเรียนและการฝึกที่เป็นระเบียบ การมีตารางเวลาที่ชัดเจน การกำกับดูแลตามลำดับขั้น และการสนับสนุนด้านพื้นฐานจากสถานศึกษา ปัจจัยเหล่านี้อาจช่วยให้นักเรียนนายเรือสามารถรักษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไว้ได้ แม้จะมีภาระทางการเงินในระดับหนึ่ง

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 : เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของภาระทางการเงินที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือโดยผ่านการรับรู้ความเครียด

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมพบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือโดยผ่านการรับรู้ความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมของเส้นทางเท่ากับ 0.47 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ซึ่งระบุว่า การรับรู้ความเครียดเป็นตัวแปรสื่อกลางระหว่างภาระทางการเงินกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เมื่อพิจารณาภาพรวมของโมเดลพบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ความเครียด ขณะที่การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า การรับรู้ความเครียดเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงภาระทางการเงินกับผลลัพธ์ด้านการศึกษา กล่าวคือ ภาระทางการเงินมิได้เป็นเพียงปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่วนบุคคลเท่านั้น แต่สามารถส่งผ่านผลกระทบไปยังสภาวะทางจิตใจของผู้เรียน และเชื่อมโยงต่อไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้

นอกจากนี้ ค่าอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกที่ระดับ 0.47 สะท้อนว่า เมื่อพิจารณาบทบาทของการรับรู้ความเครียดในฐานะตัวแปรสื่อกลาง ภาระทางการเงินสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าอิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ผลดังกล่าวชี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงินกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่ได้เกิดขึ้นโดยตรง แต่เกิดขึ้นผ่านกลไกทางจิตวิทยา คือ การรับรู้ความเครียด

ผลการวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจกลไกของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ เนื่องจากแสดงให้เห็นว่า ภาระทางการเงินอาจไม่ส่งผลต่อผลการเรียนโดยตรงในทันที แต่จะมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อภาระดังกล่าวถูกประเมินหรือรับรู้เป็นความเครียดของผู้เรียน การรับรู้ความเครียดจึงทำหน้าที่เป็นตัวแปรสื่อกลางที่ช่วยอธิบายว่า เพราะเหตุใดภาระทางการเงินจึงสามารถเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ

ในบริบทของนักเรียนนายเรือ ผลการวิจัยสะท้อนว่า ผู้เรียนอาจยังสามารถรักษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ภายใต้ระบบวินัย การฝึก และการสนับสนุนของสถาบัน แต่เมื่อภาระทางการเงินส่งผลให้เกิดความเครียดหรือความกังวลสะสม ความเครียดดังกล่าวอาจเข้าไปมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ การฝึก การจัดการเวลา และความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

อภิปรายผล

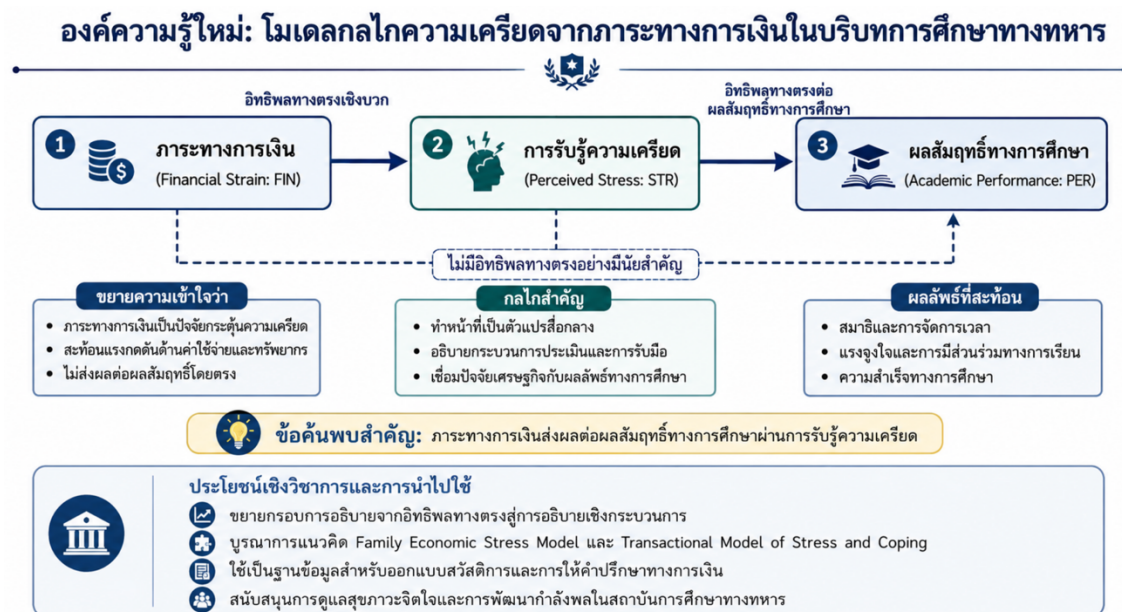
1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความเครียดของนักเรียนนายเรืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนภาระทางการเงินไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า ภาระทางการเงินเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจของนักเรียนนายเรือมากกว่าการส่งผลต่อผลการเรียนโดยตรง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนนายเรือมีภาระค่าใช้จ่ายหรือความกังวลเกี่ยวกับความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงินเพิ่มขึ้น ย่อมมีแนวโน้มรับรู้ความเครียดสูงขึ้นตามไปด้วย ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Transactional Model of Stress and Coping ซึ่งอธิบายว่า ความเครียดเกิดจากการประเมินของบุคคลว่าสถานการณ์ที่เผชิญอยู่เกินขีดความสามารถในการรับมือ และเป็นความเครียดที่ส่งผลต่อกระบวนการคิดและการทำหน้าที่เชิงการเรียนรู้มากกว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างโดยตรง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Adams et al. (2016) ที่พบว่า ภาระทางการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเครียดและการปรับตัวทางวิชาการและสังคมของนักศึกษา

ขณะที่การรับรู้ความเครียดมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สะท้อนว่าเมื่อนักเรียนนายเรื่อมีความเครียดสูงขึ้น อาจส่งผลให้สมาธิ แรงจูงใจ การจัดการเวลา และประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Pascoe et al. (2020) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความเครียดในบริบทการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ทางการศึกษา แรงจูงใจ และสุขภาวะของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Lawley et al. (2025) ที่พบว่า ภาวะตึงเครียดทางการเงินมีความสัมพันธ์กับความเครียด สุขภาพจิต สุขภาพกาย และพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม การที่ภาระทางการเงินไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อาจเป็นเพราะบริบทของโรงเรียนนายเรื่อมีระบบการเรียนรู้ การฝึก วินัย และการกำกับดูแลที่เป็นระบบ รวมถึงมีการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานบางประการจากสถาบัน จึงอาจช่วยให้แก่นักเรียนนายเรื่อยังสามารถรักษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไว้ได้ แม้ต้องเผชิญภาระทางการเงินในบางระดับ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ภาระทางการเงินมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรื่อโดยผ่านการรับรู้ความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า การรับรู้ความเครียดเป็นตัวแปรสื่อกลางสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงินกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาปรากฏชัดเจนขึ้น แม้อิทธิพลทางตรงของภาระทางการเงินต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม กล่าวได้ว่า ภาระทางการเงินไม่ได้ส่งผลต่อผลการเรียนโดยตรงในทันที แต่ส่งผลผ่านกระบวนการทางจิตใจ คือ การรับรู้ความเครียด ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการปรับตัว การจัดการตนเอง และความพร้อมในการเรียนและการฝึก ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Nasr et al. (2024) ที่ชี้ว่า ความเครียดทางการเงินเกี่ยวข้องกับสุขภาวะและการปรับตัวของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องกับ Marques-Pinto et al. (2025) ที่พบว่า การรับรู้ความเครียด ความผาสุก และการมีส่วนร่วมทางวิชาการมีบทบาทในการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิด Family Economic Stress Model ซึ่งอธิบายความตึงตัวทางเศรษฐกิจไม่ได้ส่งผลต่อผลลัพธ์ของบุคคลโดยตรงเสมอไป แต่ส่งผลผ่านกลไกความเครียดทางจิตใจและกระบวนการปรับตัวของบุคคล

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้เสนอ “โมเดลกลไกความเครียดจากภาระทางการเงินในบริบทการศึกษาทางทหาร” ซึ่งอธิบายว่า ภาระทางการเงินไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยตรง แต่ส่งผลผ่านการรับรู้ความเครียด ในฐานะตัวแปรสื่อกลาง โมเดลดังกล่าวช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางจิตใจ และผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบนโยบายด้านสวัสดิการ การดูแลสุขภาพทางจิตใจ และการพัฒนากำลังพลในสถาบันการศึกษาทางทหารหรือสถาบันเฉพาะทางอื่น ๆ

ภาพที่ 2 โมเดลกลไกความเครียดจากภาระทางการเงินในบริบทการศึกษาทางทหาร

จากภาพที่ 2 งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เชิงประจักษ์เกี่ยวกับกลไกความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงิน การรับรู้ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในบริบทการศึกษาทางทหาร ซึ่งเป็นบริบทที่ยังมีงานวิจัยค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนนายเรือที่ต้องดำรงชีวิตภายใต้ระบบวินัย การฝึกที่เข้มงวด ระบบการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น และข้อจำกัดด้านการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป

องค์ความรู้สำคัญประการแรก คือ การยืนยันเชิงประจักษ์ว่าภาระทางการเงินไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยตรงในบริบทของโรงเรียนนายเรือ แต่ส่งผลผ่านการรับรู้ความเครียดในฐานะตัวแปรสื่อกลาง ผลการวิจัยนี้ช่วยขยายกรอบการอธิบายจากความสัมพันธ์แบบอิทธิพลทางตรง ไปสู่การอธิบายเชิงกระบวนการ โดยชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาเกิดขึ้นผ่านกระบวนการประเมินและการรับรู้ทางจิตใจของผู้เรียน มากกว่าการเกิดจากข้อจำกัดทางการเงินในเชิงวัตถุเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง งานวิจัยนี้สนับสนุนโมเดลกลไกความเครียดจากภาระทางการเงินในบริบทการศึกษาทางทหาร โดยบูรณาการแนวคิด Family Economic Stress Model และ Transactional Model of Stress and Coping เข้าด้วยกัน โมเดลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ภาระทางการเงินทำหน้าที่เป็นปัจจัยกระตุ้นความเครียด (stressor) ที่เพิ่มระดับการรับรู้ความเครียดของผู้เรียน และความเครียดที่รับรู้นี้เป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อสมาธิ การจัดการเวลา แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมทางการเรียน ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในท้ายที่สุด องค์ความรู้นี้จะช่วยยกระดับการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรจากการพิจารณาเฉพาะผลลัพธ์ปลายทาง ไปสู่การทำความเข้าใจ “เส้นทางอิทธิพล” ที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียน

ประการที่สาม ในเชิงสังคมและเชิงนโยบาย ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือ ต้องให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาวะทางจิตใจและการจัดการความเครียดควบคู่ไปกับด้านวิชาการ การฝึก หรือสวัสดิการทางการเงิน องค์ความรู้ที่ได้จึงสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการออกแบบมาตรการสนับสนุนด้านการเงิน การให้คำปรึกษาทางการเงิน การพัฒนาระบบดูแลความเครียด และการส่งเสริมทักษะการรับมือกับแรงกดดัน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมของนักเรียนนายเรือในการเป็นกำลังพลที่มีคุณภาพในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยนี้เป็นการขยายกรอบการอธิบายเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติให้เห็นบทบาทของปัจจัยทางจิตใจในฐานะกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงปัจจัยทางเศรษฐกิจกับผลลัพธ์ทางการศึกษา องค์ความรู้นี้จึงมีคุณค่าทั้งต่อวงการวิชาการด้านการศึกษา จิตวิทยา และการบริหารกำลังพล รวมถึงมีศักยภาพในการนำไปใช้พัฒนานโยบายและระบบการดูแลผู้เรียนในสถาบันการศึกษาทางทหารให้ตอบสนองต่อสภาพปัญหาของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ช่วยยืนยันว่า การรับรู้ความเครียดเป็นกลไกสำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงินและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือในบริบทการศึกษาทางทหาร แม้ว่าภาระทางการเงินจะไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาผ่านการรับรู้ความเครียด กลับพบอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้จึงสะท้อนว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือควรให้ความสำคัญทั้งด้านการลดแรงกดดันทางการเงิน การส่งเสริมทักษะการจัดการความเครียด และการดูแลสุขภาวะทางจิตใจควบคู่กัน เพื่อให้ นักเรียนนายเรือสามารถรักษาความพร้อมในการเรียน การฝึก และการเติบโตเป็นกำลังพลคุณภาพของกองทัพเรือในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนนายเรือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาวะทางจิตใจของนักเรียนนายเรือ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมหรือโครงการเสริมสร้างทักษะการจัดการความเครียด การจัดการเวลา การควบคุมอารมณ์ และการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการพัฒนาระบบให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาที่เข้าถึงได้ง่ายและเป็นความลับ เพื่อช่วยลดผลกระทบของความเครียดต่อการเรียน การฝึก และการดำรงชีวิตภายใต้ระบบการศึกษาทางทหารที่มีความกดดันสูง

2. โรงเรียนนายเรือควรพัฒนามาตรการสนับสนุนด้านการเงินควบคู่กับการดูแลด้านจิตใจ เช่น การให้คำปรึกษาทางการเงิน การวางแผนค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล การส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการเงิน และการจัดสวัสดิการหรือกองทุนช่วยเหลือในกรณีจำเป็น เพื่อช่วยลดการรับรู้ภาระทางการเงินของนักเรียนนายเรือ อันจะนำไปสู่การลดระดับความเครียดและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานด้านการปกครอง และโรงเรียนนายเรือ ควรมีระบบติดตามและคัดกรองความเสี่ยงด้านการทางการเงินและความเครียดของนักเรียนนายเรืออย่างต่อเนื่อง โดยอาจใช้แบบประเมินสั้น ๆ หรือระบบแจ้งเตือนเชิงป้องกัน เพื่อให้สามารถระบุนักเรียนนายเรือที่มีความเสี่ยงและจัดการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที ก่อนที่ความเครียดจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและความพร้อมในการฝึก

4. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับภาระทางการเงินและการรับรู้ความเครียดของผู้เรียนด้วย ดังนั้น โรงเรียนนายเรือควรบูรณาการการดูแลด้านวิชาการ การฝึก วินัย สวัสดิการ และสุขภาวะทางจิตใจเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนานักเรียนนายเรือให้มีความพร้อมรอบด้านจึงควรดำเนินการในลักษณะองค์รวม

5. ผู้บังคับบัญชา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรได้รับการส่งเสริมความรู้และทักษะในการสังเกตสัญญาณของความเครียดหรือปัญหาทางการเงินของนักเรียนนายเรือ เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำเบื้องต้น ส่งต่อความช่วยเหลือ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการขอรับคำปรึกษาโดยไม่ทำให้นักเรียนนายเรือรู้สึกถูกตีตรา หรือเสียภาพลักษณ์ในระบบการศึกษาทางทหาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยในอนาคตควรใช้การออกแบบการวิจัยเชิงติดตามระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาระทางการเงิน การรับรู้ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนายเรือตลอดช่วงการศึกษา

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรอื่นที่อาจมีบทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงิน ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจในการเรียน ความสามารถในการฟื้นคืนทางจิตใจ การมีส่วนร่วมทางการศึกษา หรือทักษะการจัดการตนเอง เพื่อขยายความเข้าใจเชิงกลไกและพัฒนาโมเดลการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนนายเรือกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป หรือสถาบันการศึกษาทางทหารประเภทอื่น เพื่อพิจารณาว่าบริบทด้านวินัย การฝึก ระบบการบังคับบัญชา และการสนับสนุนจากสถาบัน ส่งผลให้กลไกความสัมพันธ์ระหว่างภาระทางการเงิน ความเครียด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

โรงเรียนนายเรือ. (2568). *ระเบียบโรงเรียนนายเรือว่าด้วยการศึกษา พ.ศ. 2568*. โรงเรียนนายเรือ.

Adams, D. R., Meyers, S. A., & Beidas, R. S. (2016). The relationship between financial strain, perceived stress, psychological symptoms, and academic and social integration in undergraduate students. *Journal of American College Health*, 64(5), 362–370. <https://doi.org/10.1080/07448481.2016.1154559>

- Hahn, E. (2025). The mediating role of perceived stress and student engagement for student teachers' intention to drop out of university in Germany: An analysis using the study demands-resources model under pandemic and post-pandemic conditions. *Education Sciences*, 15(6), Article 719. <https://doi.org/10.3390/educsci15060719>
- Lawley, K. A., Caley, T. C. S. , & Lehman, B. J. (2025). Financial strain and the health and well-being of college students during the COVID-19 pandemic. *J Am Coll Health*, 73(4), 1320-1327. doi: 10.1080/07448481.2023.2253919
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer.
- Marques-Pinto, A., Curral, L., Costa, M. R., Quadros, F., de Jesus, S. N., Martinez, I. M., Roazzi, A., & Oliveira, S. (2025). Perceived stress, well-being, and academic performance of university students during the first COVID-19 lockdown: A study of Portuguese, Spanish, and Brazilian students. *Healthcare*, 13 (4) , Article 371 . <https://doi.org/10.3390/healthcare13040371>
- Moore, A., Nguyen, A., Rivas, S., Bany-Mohammed, A., Majeika, J., & Martinez, L. (2021). A qualitative examination of the impacts of financial stress on college students' well-being: Insights from a large, private institution. *SAGE Open Medicine*, 9 , Article 20503121211018122. <https://doi.org/10.1177/20503121211018122>
- Nasr, R., Rahman, A. A., Haddad, C., Nasr, N., Karam, J., Hayek, J., Ismael, I., Swaidan, E., Salameh, P., & Alami, N. (2024). The impact of financial stress on student wellbeing in Lebanese higher education. *BMC Public Health*, 24(1), Article 1809. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-19312-0>
- Pascoe, M. C., Hetrick, S. E., & Parker, A. G. (2020). The impact of stress on students in secondary school and higher education. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 104–112. <https://doi.org/10.1080/02673843.2019.1596823>
- Russell, J., Austin, K., Charlton, K. E., Igwe, E. O., Kent, K., Lambert, K., O'Flynn, G., Probst, Y., Walton, K., & McMahon, A. T. (2025). Exploring financial challenges and university support systems for student financial well-being: A scoping review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 22 (3) , Article 356 . <https://doi.org/10.3390/ijerph22030356>
- Trombitas, K. (2012). *Financial stress: An everyday reality for college students*. Inceptia. https://www.inceptia.org/PDF/Inceptia_FinancialStress_whitepaper.pdf

- Wong, T. K. Y., Chan, C. K. Y., & Chan, W. Y. (2025). Applying the transactional theory of stress and coping to university students' academic challenges. *Educational Psychology, 45*(2), 215–232.
- Zajacova, A., Lynch, S. M., & Espenshade, T. J. (2005). Self-efficacy, stress, and academic success in college. *Research in Higher Education, 46*(6), 677–706. <https://doi.org/10.1007/s11162-004-4139-z>